

Czublun KANCELARIA PRAWNA

KOMPENDIUM

KONTROLA DZIAŁALNOŚCI DYSTRYBUTORÓW UBEZPIECZEŃ PRZEZ KNF

Wydawnictwo Beinsured

BeInsured

Warszawa, październik 2023

O KANCELARII

Nasza kancelaria to zespół specjalistów, którzy ubezpieczenia znają doskonale.

Poza praktyczną znajomością problemów i wyzwań rynku ubezpieczeniowego, jesteśmy też autorami komentarzy do dwóch kluczowych ustaw branżowych, czyli – ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz do ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, wydanych przez wydawnictwo C.H. Beck.

Na co dzień prowadzimy również portal BeInsured.pl dedykowany branży finansowej.

Jednak ubezpieczenia to nie wszystko. Nasze kompetencje i doświadczenia obejmują również zagadnienia związane z usługami informatycznymi, RODO, prawem korporacyjnym i zamówieniami publicznymi. Mówiąc najkrócej – każdemu przedsiębiorcy zapewniamy wsparcie prawne w najszerszym możliwym zakresie.

www.czublun.pl

NASZE MOTTO

„Nawet najbardziej skomplikowany problem prawny zasługuje na proste rozwiązanie”.

SPIS TREŚCI

01.

Kto może być kontrolowany przez KNF | **STRONA 5**

02.

Zakres kontroli KNF w stosunku do poszczególnych rodzajów dystrybutorów ubezpieczeń | **STRONY 6-10**

03.

Dokumentacja podlegająca kontroli KNF | **STRONY 11-12**

04.

Sposób przeprowadzania kontroli przez KNF | **STRONY 13-15**

05.

Obowiązki podmiotu kontrolowanego | **STRONA 16**

06.

Sprzeciw | **STRONA 17**

07.

Skarga | **STRONA 18**

08.

Odszkodowanie | **STRONA 19**

09.

Co może być dowodem podczas kontroli KNF? | **STRONA 20**

10.

Protokół kontroli | **STRONA 21**

11.

Zastrzeżenia i uwagi do protokołu kontroli | **STRONA 22**

12.

Możliwe sankcje | **STRONY 23-24**

13.

Ryzyko wizerunkowe | **STRONA 25**

Nadzór nad rynkiem finansowym, w tym rynkiem ubezpieczeniowym, na mocy unnrf sprawuje KNF. Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości. KNF dba również o budowanie zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku poprzez rzetelną informację dotyczącą jego funkcjonowania. W ramach zadań nadzorczych KNF może m.in. dokonywać kontroli nadzorowanych podmiotów. Kontrola może polegać na żądaniu przedstawienia informacji lub wyjaśnień, przesłania dokumentów lub osobistej wizycie kontrolerów w siedzibie podmiotu kontrolowanego. Zgodnie z przepisami udu, nadzór nad wykonywaniem działalności w zakresie dystrybucji ubezpieczeń i dystrybucji reasekuracji sprawuje KNF. Kontrolę przeprowadza zespół inspekcyjny składający się co najmniej z dwóch inspektorów. Wszelkie czynności kontrolne muszą spełniać wymogi wskazane w udu i upp.

SŁOWNICZEK

APK – analiza wymagań i potrzeb klienta;
KNF – Komisja Nadzoru Finansowego;
kc – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2023 r. poz. 1610);
kpa – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775);
OFWCA – osoba fizyczna wykonująca czynności agencyjne;
OFWCB – osoba fizyczna wykonująca czynności brokerskie;
pp – ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1640);
Rozporządzenie delegowane – Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/2358 z dnia 21 września 2017 r., uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2016/97, w odniesieniu do wymogów w zakresie nadzoru nad produktem i zarządzania nim dla
zakładów ubezpieczeń i dystrybutorów ubezpieczeń;
UE – Unia Europejska;
udu – ustawa z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń (Dz.U. z 2023 r. poz. 1111);
udur – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 656);
UKNF – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego;
unnrf – ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 753);
upp – ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r. poz. 221);
usude – ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2020 r. poz. 344).

01

Kto może być kontrolowany przez KNF?

Podmiotami kontrolowanymi przez KNF na podstawie udu są:

- **zakład ubezpieczeń,**
- **agent ubezpieczeniowy,**
- agent oferujący ubezpieczenia uzupełniające,
- **broker ubezpieczeniowy,**
- broker reasekuracyjny,
- pośrednicy ubezpieczeniowi z innych państw członkowskich UE.

02

Zakres kontroli KNF w stosunku do poszczególnych rodzajów dystrybutorów ubezpieczeń

AGENT UBEZPIECZENIOWY

Zgodnie z udu agenci ubezpieczeniowi podlegają kontroli KNF w zakresie zgodności działalności agencyjnej z przepisami prawa. W szczególności są to następujące zagadnienia:

- zagadnienia korporacyjne/formalnoprawne dot. spółki agencyjnej,
- struktura organizacyjna agenta/spółki agencyjnej,
- dokumentacja,
- wpisy w rejestrze agentów ubezpieczeniowych,
- obowiązki agenta jako dystrybutora ubezpieczeń,
- wymagania w zakresie informacji przekazywanych klientom,
- wymagania wobec osób dokonujących czynności agencyjnych oraz dystrybucyjnych,
- obowiązek odbycia szkolenia zawodowego, wynagradzanie agenta i OFWCA,
- uznanie sum przekazanych pośrednikowi ubezpieczeniowemu za wpłacone zakładowi ubezpieczeń,
- zapobieganie konfliktom interesów,
- rozpatrywanie skarg/reklamacji przez agenta,
- tajemnica dystrybucyjna/ubezpieczeniowa i ochrona danych osobowych.

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z naszego doświadczenia wynika, że w ramach zagadnień będących przedmiotem kontroli KNF bada w szczególności następujące kwestie:

- status agenta jako pośrednika ubezpieczeniowego,
- powiązania kapitałowe i osobowe agenta, w tym z podmiotami wykonującymi działalność brokerską,
- struktura wewnętrzna i organizacyjna agenta będącego spółką prawa handlowego,
- współpraca agenta z zakładem ubezpieczeń, w tym treść umów agencyjnych i pełnomocnictw udzielonych agentowi,
- umowy ubezpieczenia zawarte za pośrednictwem agenta w okresie objętym kontrolą,
- zestawienie składki plasowanej przez agenta w okresie objętym kontrolą wraz z informacją dotyczącą wysokości prowizji dla agenta,

- obowiązkowe ubezpieczenie OC multiagenta,
- uzyskanie wpisu do rejestru pośredników ubezpieczeniowych zgodnie z przepisami udu,
- zgodność danych o OFWCA zawartych w rejestrze agentów ze stanem faktycznym,
- czy zmiany w zakresie danych dotyczących OFWCA są odpowiednio szybko zgłaszane oraz weryfikowane,
- proces dystrybucji ubezpieczeń, w szczególności poprawność procesu APK i istnienie wewnętrznych procedur regulujących proces dystrybucji ubezpieczeń,
- opis wykorzystywanych przez agenta kanałów dystrybucji ubezpieczeń,
- obowiązki agenta ubezpieczeniowego i informacje przekazywane klientom przed zawarciem umowy ubezpieczenia,
- sposób przekazywania klientowi i treść informacji o produkcie ubezpieczeniowym,
- dodatkowe informacje przekazywane w przypadku oferowania ubezpieczenia wraz z towarem lub usługą uzupełniającą,
- wykonywanie sprzedaży krzyżowej (cross-selling),
- czy agent nie przenosi na klientów odpowiedzialności za skutki ewentualnego przekazania klientom informacji o produkcie w sposób niejasny, nierzetelny i wprowadzający w błąd,
- czy czynności agencyjne wykonywane są tylko przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia, zgodnie z udu,
- czy OFWCA okazują klientom upoważnienie do działania w imieniu agenta przy pierwszej czynności i jaka jest treść tych upoważnień, wzór stosowanego upoważnienia dla OFWCA,
- czy nadzór nad OFWCA jest sprawowany prawidłowo, zarówno w siedzibie głównej agenta, jak i w ewentualnych jego oddziałach czy placówkach sprzedażowych,
- posiadanie przez agenta pełnej dokumentacji dotyczącej OFWCA,
- czy wszystkie OFWCA odbyły co najmniej 15 godzin szkoleń zawodowych, sposób potwierdzenia odbycia szkoleń zawodowych przez wszystkie OFWCA,
- polityka wynagradzania agenta i OFWCA,
- zasady przekazywania składek ubezpieczeniowych do ubezpieczyciela,
- istnienie wewnętrznej polityki zarządzania konfliktem interesów,
- kontrola wewnętrzna i compliance,
- prowadzenie przez agenta rejestru skarg i reklamacji,
- treść reklamacji, które wpłynęły do agenta w okresie objętym kontrolą,
- systemy informatyczne wykorzystywane do czynności agencyjnych,
- rozwiązania techniczno-organizacyjne przyjęte przez agenta w celu zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem czynności agencyjnych,
- czy agent prawidłowo dokumentuje działania podejmowane w ramach dystrybucji ubezpieczeń oraz czy przechowuje takie dokumenty, zgodnie z art. 12 Rozporządzenia delegowanego.

BROKER UBEZPIECZENIOWY

Zgodnie z udu brokerzy ubezpieczeniowi podlegają kontroli KNF w zakresie zgodności działalności brokerskiej z przepisami prawa oraz stanu majątkowego. W szczególności są to następujące zagadnienia:

- zagadnienia korporacyjne/formalnoprawne dot. spółki brokerskiej,
- struktura organizacyjna brokera/spółki brokerskiej, dokumentacja,
- wpisy w rejestrze brokerów ubezpieczeniowych,
- obowiązki brokera jako dystrybutora ubezpieczeń,
- wymagania w zakresie informacji przekazywanych klientom,
- wymagania wobec osób dokonujących czynności brokerskich,
- obowiązek odbycia szkolenia zawodowego, wynagradzanie brokera i OFWCB,
- uznanie sum przekazanych pośrednikowi ubezpieczeniowemu za wpłacone zakładowi ubezpieczeń,
- zapobieganie konfliktom interesów, rozpatrywanie skarg/reklamacji przez brokera,
- tajemnica dystrybucyjna/ubezpieczeniowa i ochrona danych osobowych.

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z naszego doświadczenia wynika, że w ramach zagadnień będących przedmiotem kontroli KNF bada
w szczególności następujące kwestie:

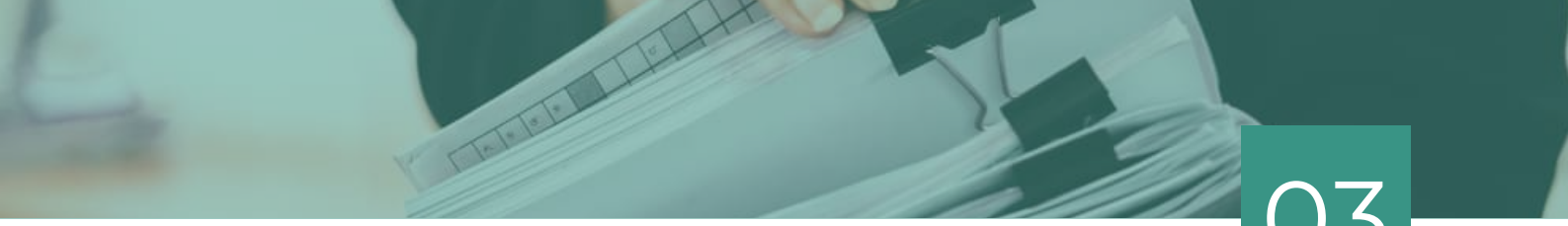
- czy postanowienia umowy spółki są zgodne ze stanem faktycznym,
- status brokera jako pośrednika ubezpieczeniowego,
- zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń,
- powiązania kapitałowe i osobowe brokera, w tym z podmiotami wykonującymi działalność agencyjną,
- struktura wewnętrzna i organizacyjna brokera będącego spółką prawa handlowego,
- relacje brokera z zakładami ubezpieczeń, w tym treść umów kurtażowych,
- udostępnienie zakładom ubezpieczeń dokumentu pełnomocnictwa do wykonywania czynności brokerskich w imieniu klienta,
- współpraca brokera z klientem, w tym treść pełnomocnictw udzielanych brokerowi przez klientów,
- umowy ubezpieczenia zawarte za pośrednictwem brokera w okresie objętym kontrolą,
- zestawienie składki plasowanej przez brokera w okresie objętym kontrolą wraz z informacją dotyczącą wysokości prowizji dla brokera,
- obowiązkowe ubezpieczenie OC brokera,
- uzyskanie wpisu do rejestru pośredników ubezpieczeniowych zgodnie z przepisami udu,
- zgodność danych o OFWCB zawartych w rejestrze brokerów ze stanem faktycznym,
- czy zmiany w zakresie danych dotyczących OFWCB są odpowiednio szybko zgłaszane oraz weryfikowane,
- proces dystrybucji ubezpieczeń, w szczególności poprawność procesu APK i istnienie wewnętrznych procedur regulujących proces dystrybucji ubezpieczeń,
- opis wykorzystywanych przez brokera kanałów dystrybucji ubezpieczeń,
- obowiązki brokera ubezpieczeniowego i informacje przekazywane klientom przed zawarciem umowy ubezpieczenia,

sposób przekazywania klientowi i treść informacji o produkcie ubezpieczeniowym,

- czy porada brokerska w każdym przypadku jest sporządzana i przekazywana klientowi,
- czy rekomendacje brokerskie sporządzane są po dokonaniu rzetelnej analizy dostępnych na rynku ofert ubezpieczenia, w liczbie wystarczającej do opracowania rekomendacji najwłaściwszej umowy,
- forma przekazania klientom porady brokerskiej wraz z rekomendacją,
- dodatkowe informacje przekazywane w przypadku oferowania ubezpieczenia wraz z towarem
- lub usługą uzupełniającą,
- wykonywanie sprzedaży krzyżowej (cross-selling),
- czy broker nie przenosi na klientów odpowiedzialności za skutki ewentualnego przekazania klientom informacji o produkcie w sposób niejasny, nierzetelny i wprowadzający w błąd,
- czy czynności brokerskie wykonywane są tylko przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia, zgodnie z udu,
- czy OFWCB okazują klientom upoważnienie do działania w imieniu brokera przy pierwszej czynności i jaka jest treść tych upoważnień,
- wzór stosowanego upoważnienia dla OFWCB,
- czy nadzór nad OFWCB jest sprawowany prawidłowo, zarówno w siedzibie głównej brokera oraz
- w ewentualnych jego oddziałach czy placówkach sprzedażowych,
- posiadanie przez brokera pełnej dokumentacji dotyczącej OFWCB,
- czy wszystkie OFWCB odbyły co najmniej 15 godzin szkoleń zawodowych,
- sposób potwierdzenia odbycia szkoleń zawodowych przez wszystkie OFWCB,
- polityka wynagradzania brokera i OFWCB,
- zasady przekazywania składek ubezpieczeniowych do ubezpieczyciela,
- istnienie wewnętrznej polityki zarządzania konfliktem interesów,
- kontrola wewnętrzna i compliance,
- prowadzenie przez brokera rejestru skarg i reklamacji,
- treść reklamacji, które wpłynęły do brokera w okresie objętym kontrolą,
- systemy informatyczne wykorzystywane do czynności brokerskich,
- rozwiązania techniczno-organizacyjne przyjęte przez brokera w celu zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem czynności brokerskich,
- czy broker prawidłowo dokumentuje działania podejmowane w ramach dystrybucji ubezpieczeń oraz czy przechowuje takie dokumenty, zgodnie z art. 12 Rozporządzenia delegowanego.

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ

Na gruncie udu zakład ubezpieczeń podlega kontroli KNF w węższym zakresie, niż pośrednicy ubezpieczeniowi. Zakłady ubezpieczeń, na podstawie udu, KNF może kontrolować tylko w zakresie korzystania z usług agentów ubezpieczeniowych, agentów oferujących ubezpieczenia uzupełniające oraz przedsiębiorców, o których mowa w art. 2 udu (tj. przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie dystrybucji ubezpieczeń, do których nie stosuje się przepisów udu).

03

Dokumentacja podlegająca kontroli KNF

W toku kontroli organ nadzoru może żądać m.in. okazania dokumentacji przez podmiot kontrolowany, dotyczącej wszystkich obszarów podlegających nadzorowi KNF. Rodzaj dokumentów badanych przez KNF zależy od typu kontrolowanego podmiotu (agent ubezpieczeniowy, broker ubezpieczeniowy lub zakład ubezpieczeń).

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z naszego doświadczenia wynika, że głównymi dokumentami, których przekazania organ nadzoru żąda w toku kontroli, są:

- dokumentacja związana z działalnością gospodarczą prowadzoną przez agenta/brokera, m.in.: opis struktury organizacyjnej, zestawienie przychodów prowizyjnych dystrybutora,
- dokumentacja związana ze statusem agenta/brokera jako pośrednika ubezpieczeniowego, m.in.: powiązania strukturalne agent-broker,
- dokumentacja związana ze współpracą agenta/brokera z zakładem ubezpieczeń, m.in.: umowy agencyjne, umowy kurtażowe,
- dokumentacja związana ze współpracą agenta/brokera z OFWCA/OFWCB, m.in.: upoważnienia dla OFWCA/OFWCB,
- dokumentacja związana z procesem dystrybucji ubezpieczeń, m.in.: strategia dystrybucyjna, wykaz umów ubezpieczenia zawartych za pośrednictwem dystrybutora, dowody na przeprowadzanie APK, dowody potwierdzające fakt realizacji obowiązków informacyjnych, dokumenty porady brokerskiej wraz z rekomendacją najwłaściwszej umowy,
- dokumentacja dotycząca wynagradzania dystrybutora, m.in.: regulaminy prowizyjne dla OFWCA/OFWCB, regulaminy konkursów sprzedażowych,
- materiały reklamowe i marketingowe, m.in. broszury,
- dokumentacja potwierdzająca odbycie szkoleń zawodowych przez osoby, o których mowa w art. 12 ust. 10 udu, m.in.: regulacje wewnętrzne dotyczące realizacji obowiązku szkolenia zawodowego, zaświadczenia o odbytych szkoleniach,
- dowody potwierdzające zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej agenta/brokera lub odpowiednio umowy gwarancji ubezpieczeniowej,
- dokumentacja dotycząca zapobiegania konfliktom interesów, m.in.: procedury identyfikacji konfliktu interesów,
- skargi i reklamacje złożone przez klientów, dotyczące działalności pośrednika/zakładu ubezpieczeń m.in. wykaz reklamacji otrzymanych przez dystrybutora w okresie kontroli,

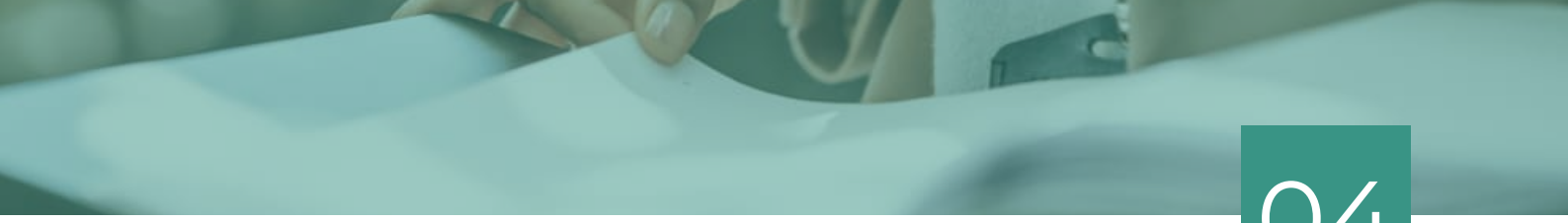
procedury reklamacyjne,

- dokumentacja dotycząca procesu zatwierdzania produktu ubezpieczeniowego, m.in.: opis rozwiązań stosowanych przez dystrybutora zapewniających uzyskanie informacji o produkcie ubezpieczeniowym od twórcy tego produktu,
- dokumentacja potwierdzająca przestrzeganie tajemnicy zawodowej dystrybutora, m.in.: opis wewnętrznych rozwiązań techniczno-organizacyjnych przyjętych przez dystrybutora w celu zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem czynności dystrybucyjnych,
- zasady pobierania i przekazywania składek ubezpieczeniowych przez dystrybutora do ubezpieczyciela i klientów.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pośredników ubezpieczeniowych UKNF przygotował wykazy zagadnień mogących być przedmiotem kontroli odpowiednio brokera ubezpieczeniowego lub agenta ubezpieczeniowego, a także wykazy podstawowych materiałów dowodowych, których żądać może organ nadzoru w toku prowadzonej kontroli. Informacje te dostępne są **tutaj.**

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z naszego doświadczenia wynika, że dokumenty, których przedstawienia żąda KNF w toku kontroli, obejmują wiele aspektów działalności pośredników ubezpieczeniowych. Organ nadzoru bardzo szczegółowo bada przedstawianą mu dokumentację, jak też informacje i wyjaśnienia składane przez kontrolowanego dystrybutora.

04

Sposób przeprowadzania kontroli przez KNF

Kontrola działalności dystrybutorów ubezpieczeń przeprowadzana jest przez KNF na podstawie udu oraz przepisów rozdziału 5 upp.

KNF ma obowiązek zawiadomić w formie pisemnej podmiot kontrolowany o zamiarze przeprowadzenia kontroli. Po otrzymaniu zawiadomienia podmiot kontrolowany ma czas przygotować się do kontroli KNF.

Zwracamy uwagę, że od momentu doręczenia podmiotowi kontrolowanemu zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli bieg rozpoczynają terminy do jej wszczęcia. KNF wszczyna kontrolę nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli.

KNF nie ma obowiązku ustalania z podmiotem kontrolowanym daty rozpoczęcia kontroli ani wskazywania jej w zawiadomieniu o zamiarze wszczęcia kontroli. Jednakże po upływie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia KNF nie ma możliwości wszczęcia kontroli i musi dokonać ponownego zawiadomienia podmiotu kontrolowanego o zamiarze wszczęcia kontroli.

Czas trwania kontroli nie może być dłuższy niż 60 dni, licząc od dnia rozpoczęcia kontroli wskazanego w upoważnieniu do przeprowadzenia kontroli wydanym przez KNF.

Czynności kontrolne mogą być wykonywane przez pracowników KNF:
- po okazaniu legitymacji służbowej upoważniającej do wykonywania takich czynności,
- po doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli.

Należy zwrócić uwagę czy zakres przedmiotowy kontroli wskazany w zawiadomieniu o wszczęciu kontroli pokrywa się z zakresem wskazanym w upoważnieniu.

Zmiana osób upoważnionych do przeprowadzenia kontroli, zakresu przedmiotowego kontroli oraz miejsca wykonywania czynności kontrolnych wymaga każdorazowo wydania odrębnego upoważnienia. Zmiany te nie mogą prowadzić do wydłużenia przewidywanego wcześniej terminu zakończenia kontroli.

Bardzo istotne jest to, że zgodnie z przepisami prawa czynności kontrolne mogą być wykonywane jedynie w obecności:
- przedsiębiorcy,

- osoby upoważnionej przez przedsiębiorcę,
- osoby, która może być uznana za osobę czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługiwania publiczności w rozumieniu art. 97 kc,
- świadka będącego funkcjonariuszem publicznym.

Obecność podmiotu kontrolowanego oznacza przebywanie w miejscu, w którym KNF wykonuje czynności kontrolne. Kontrolowany podmiot nie ma jednak obowiązku aktywnie uczestniczyć w tych czynnościach. Kontrolowany podmiot nie ma jednak obowiązku aktywnie uczestniczyć w tych czynnościach. KNF powinien prowadzić czynności kontrolne w obecności przynajmniej jednej z osób wskazanych w udu.

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z naszego doświadczenia wynika, że na początku kontroli KNF oczekuje wskazania przez podmiot kontrolowany osoby upoważnionej w obecności, której mogą być wykonywane czynności kontrolne, i która jest osobą wyznaczoną do kontaktów z inspektorami KNF.

KNF przeprowadza kontrolę:
- w siedzibie przedsiębiorcy lub w miejscu wykonywania działalności gospodarczej,
- w godzinach pracy lub w czasie faktycznego wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę.

Jeżeli może to usprawnić przeprowadzenie kontroli, kontrola może być przeprowadzona:
- za zgodą podmiotu kontrolowanego lub na jego wniosek – w miejscu przechowywania dokumentacji, w tym ksiąg podatkowych, innym niż siedziba lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej,
- za zgodą podmiotu kontrolowanego – w siedzibie organu kontroli,
- za zgodą podmiotu kontrolowanego – w sposób zdalny za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu pp lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 usude, jeżeli może to usprawnić prowadzenie kontroli lub przemawia za tym charakter prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej.

Zwracamy uwagę, że KNF nie może żądać zmiany godzin pracy podmiotu kontrolowanego na potrzeby kontroli.

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z naszego doświadczenia wynika, że KNF znaczną część czynności kontrolnych wykonuje w sposób zdalny, tj. na podstawie art. 51 ust. 3a upp zwraca się do podmiotu kontrolowanego o wyrażanie zgody na przeprowadzenie kontroli lub poszczególnych czynności kontrolnych w sposób zdalny za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 usude. Jeżeli podmiot kontrolowany wyrazi zgodę, wówczas KNF wzywa przedsiębiorcę do przedstawienia informacji, dokumentów oraz wyjaśnień za pośrednictwem wiadomości e-mail.

Czynności kontrolne wykonuje się w sposób sprawny i możliwie niezakłócający funkcjonowania przedsiębiorcy.

Z naszego doświadczenia wynika, że KNF ma obowiązek zorganizowania czynności kontrolnych w sposób, który jak najmniej utrudnia wykonywanie przez przedsiębiorcę działalności. Jeżeli podmiot kontrolowany uzna, że przeprowadzane czynności kontrolne nie służą osiągnięciu celu kontroli, ma możliwość wskazania KNF na piśmie, że wykonywane czynności kontrolne w sposób istotny zakłócają funkcjonowanie podmiotu. W takiej sytuacji KNF ma obowiązek uzasadnienia w protokole kontroli konieczność podjęcia takich czynności.

05

Obowiązki podmiotu kontrolowanego

Podczas kontroli podmiot kontrolowany zapewnia zespołowi inspekcyjnemu:

- wstęp do wszystkich pomieszczeń podmiotu kontrolowanego,
- w miarę możliwości, swobodny dostęp do oddzielnego pomieszczenia biurowego oraz środków łączności,
- wgląd oraz wymagane kopie, odpisy i wyciągi z wszelkich dokumentów będących w jego posiadaniu,
- wgląd oraz wymagane kopie lub wyciągi (w tym w formie elektronicznej) do danych zawartych w systemach informatycznych,
- uzyskanie wyjaśnień ustnych lub pisemnych od podmiotu kontrolowanego lub jego pracowników, w tym, w miarę możliwości, w formie elektronicznej,
- sporządzenie niezbędnych danych na żądanie inspektorów, w tym, w miarę możliwości, w formie elektronicznej,
- możliwość zabezpieczenia dokumentów i innych dowodów.

06

Sprzeciw

Zwracamy uwagę, że w przypadku, gdy KNF podejmuje oraz wykonuje czynności kontrolne z naruszeniem przepisów prawa, podmiot kontrolowany ma prawo wnieść sprzeciw.

Podmiot kontrolowany powinien korzystać z prawa do wniesienia sprzeciwu, jeżeli KNF/zespół inspekcyjny,

- podejmuje i wykonuje czynności kontrolne z naruszeniem przepisów o zawiadomieniu o zamiarze wszczęcia kontroli,
- podejmuje i wykonuje czynności kontrolne bez okazania legitymacji służbowej,
- podejmuje czynności kontrolne bez doręczenia upoważnienia,
- wykonuje czynności kontrolnych poza zakresem upoważnienia,
- podejmuje i wykonuje czynności kontrolne pod nieobecność wymaganych osób,
- podejmuje i wykonuje czynności kontrolne w miejscu innym niż siedziba przedsiębiorcy lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej oraz poza godzinami pracy lub poza czasem faktycznego wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę,
- podejmuje lub prowadzi więcej niż jedną kontrolę działalności przedsiębiorcy równocześnie, w przypadkach innych niż dozwolone prawem,
- czas trwania kontroli przekracza ustawowe limity.

Sprzeciw wnosi się do KNF na piśmie w terminie 3 dni roboczych od dnia wszczęcia kontroli lub wystąpienia przesłanki do wniesienia sprzeciwu. Sprzeciw wymaga uzasadnienia.

Należy pamiętać, że podmiot kontrolowany ma obowiązek zawiadomić na piśmie kontrolującego o wniesieniu sprzeciwu. Przez kontrolującego rozumie się inspektora przeprowadzającego kontrolę.

Wniesienie sprzeciwu powoduje wstrzymanie:

- czynności kontrolnych przez KNF,
- biegu czasu trwania kontroli - od dnia wniesienia sprzeciwu do dnia zakończenia postępowania wywołanego jego wniesieniem.

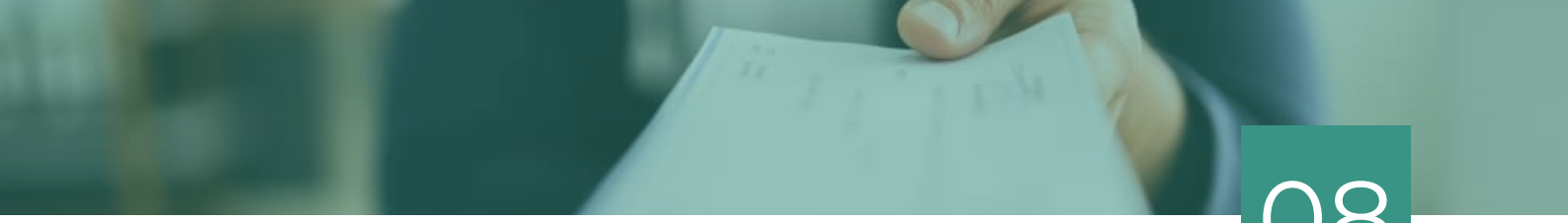
KNF ma obowiązek rozpatrzyć sprzeciw w ciągu 3 dni roboczych.

07

Skarga

Podmiot kontrolowany ma także możliwość złożenia skargi na działania podejmowane przez inspektorów KNF w toku kontroli, na gruncie kpa. Przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw (art. 227 kpa).

08

Odszkodowanie

Podmiotowi kontrolowanemu, który poniósł szkodę na skutek wykonania czynności kontrolnych z naruszeniem przepisów prawa, przysługuje odszkodowanie.

Zwracamy uwagę, że do naruszenia przepisów prawa dochodzi w sytuacji, gdy KNF/zespół inspekcyjny:

- nie zawiadamia o zamiarze przeprowadzenia kontroli,
- podejmuje czynności kontrolne bez okazania legitymacji służbowej,
- podejmuje czynności kontrolne poza zakresem upoważnienia,
- podejmuje czynności kontrolne na podstawie upoważnienia, które nie spełnia wymagań ustawowych
- wykonuje czynności kontrolne bez obecności przynajmniej jednej ze wymaganych osób
- bez zgody lub wniosku podmiotu kontrolowanego przeprowadza kontrolę w miejscu przechowywania dokumentacji, w tym ksiąg podatkowych, innym niż siedziba lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej.

09

Co może być dowodem podczas kontroli KNF?

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z naszych doświadczeń wynika, że KNF żąda od kontrolowanych podmiotów dowodów na potwierdzenie wypełniania określonych obowiązków lub spełniania wymogów określonych w udu. W praktyce KNF występuje o przedstawienie szeregu dokumentów, najchętniej oczekując aby wszystkie były w formie pisemnej.

Zwracamy jednak uwagę, że dowodami zgodnie z przepisami udu regulującymi kontrolę przeprowadzaną przez KNF, mogą być:

- dokumenty,
- dane i informacje znajdujące się w systemach informatycznych podmiotu kontrolowanego,
- dowody rzeczowe,
- oświadczenia, informacje i wyjaśnienia złożone przez upoważnionych pracowników zakładu ubezpieczeń, pośredników ubezpieczeniowych lub ich upoważnionych pracowników,
- oświadczenia osób trzecich,
- opinie ekspertów,
- wyniki oględzin,
- inne materiały będące przedmiotem kontroli, które mogą przyczynić się do stwierdzenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą.

Dowody utrwalone w postaci elektronicznej podmiot kontrolowany ma obowiązek doręczyć na adres do doręczeń elektronicznych.

Zespół inspekcyjny KNF dokonuje ustaleń kontroli na podstawie przedstawionych/zebranych dowodów.

10

Protokół kontroli

Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół kontroli na piśmie utrwalonym w postaci papierowej albo elektronicznej.

Zwracamy uwagę na konieczność weryfikacji, czy protokół spełnia wszystkie wymogi formalne określone w przepisach udu oraz czy został podpisany:

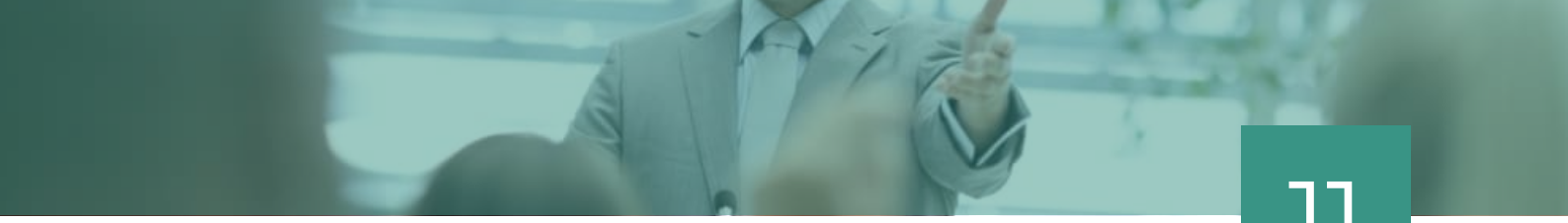
- w przypadku protokołu kontroli w postaci papierowej – podpisem własnoręcznym przez inspektora kierującego zespołem inspekcyjnym (lub w jego zastępstwie przez innego inspektora wchodzącego w skład zespołu inspekcyjnego przeprowadzającego kontrolę);
- w przypadku protokołu kontroli utrwalonego w postaci elektronicznej – kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym przez inspektora kierującego zespołem inspekcyjnym (lub w jego zastępstwie przez innego inspektora wchodzącego w skład zespołu inspekcyjnego przeprowadzającego kontrolę) lub kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną organu nadzoru ze wskazaniem w treści pisma osoby opatrującej pismo pieczęcią.

Protokół kontroli w postaci papierowej powinien zostać sporządzony w dwóch egzemplarzach, z kolei protokół kontroli utrwalony w postaci elektronicznej powinien zostać sporządzony w jednym egzemplarzu.

Protokół kontroli utrwalony w postaci elektronicznej albo jeden z dwóch egzemplarzy protokołu sporządzonego w postaci papierowej powinien zostać:

- doręczony brokerowi ubezpieczeniowemu, agentowi ubezpieczeniowemu lub agentowi oferującemu ubezpieczenia uzupełniające, albo
- przekazany zakładowi ubezpieczeń.

Protokół kontroli utrwalony w postaci elektronicznej powinien zostać doręczony na adres do doręczeń elektronicznych.

11

Zastrzeżenia i uwagi do protokołu kontroli

W terminie 14 dni od dnia doręczenia lub przekazania protokołu kontroli podmiot kontrolowany może zgłosić organowi nadzoru na piśmie utrwalonym w postaci papierowej albo elektronicznej zastrzeżenia i uwagi do treści protokołu oraz wyjaśnienia w sprawach objętych zakresem kontroli.

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z naszego doświadczenia wynika, że istotnym jest, aby korzystać z prawa do zgłoszenia zastrzeżeń, uwag lub wyjaśnień, i dokładnie zweryfikować czy ustalenia wskazane w protokole odzwierciedlają stan faktyczny i okoliczności przeprowadzanej kontroli. KNF sporządzając odpowiedź na zastrzeżenia może przychylić się do argumentacji kontrolowanego dystrybutora, wycofać się ze stwierdzonych uchybień i zmodyfikować w tym zakresie protokół kontroli – albo pozostać przy dokonanych wcześniej ustaleniach

Zgłoszenie zastrzeżeń, uwag lub wyjaśnień może również w istotny sposób wpłynąć na rozstrzygnięcie kontroli. W praktyce zdarza się, że precyzyjne wyjaśnienia, czy np. zobowiązanie się do wdrożenia środków naprawczych może skutkować nawet odstąpieniem przez KNF od wszczynania dalszego postępowania zmierzającego do wydania decyzji administracyjnej w przedmiocie zastosowania sankcji na gruncie udu.

Ponadto, w razie ewentualnego odwoływania się od pokontrolnych decyzji administracyjnych wydanych przez KNF, zgłoszone zastrzeżenia, uwagi lub wyjaśnienia mogą mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie sądu.

12

Możliwe sankcje

Wynik kontroli może stanowić podstawę do wszczęcia postępowania zmierzającego do wydania decyzji administracyjnej w przedmiocie nałożenia sankcji na kontrolowany podmiot. Możliwymi sankcjami są:

- wydanie publicznego oświadczenia wskazującego osobę odpowiedzialną za naruszenie prawa oraz charakter tego naruszenia,
- nakazanie dystrybutorowi ubezpieczeń zaprzestanie naruszania prawa oraz powstrzymanie się od ponownego jego naruszania,
- zawieszenie na okres nieprzekraczający 6 miesięcy w czynnościach członka zarządu dystrybutora ubezpieczeń będącego osobą prawną, odpowiedzialnego za dokonanie naruszenia przepisów prawa,
- nałożenie na dystrybutora ubezpieczeń będącego osobą prawną kary pieniężnej w wysokości nieprzekraczającej: 21 827 500 złotych lub 5% rocznych przychodów netto ze sprzedaży towarów i usług oraz z operacji finansowych albo - w przypadku zakładu ubezpieczeń - 5% składki przypisanej brutto, wykazanych w ostatnim sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy, zatwierdzonym przez organ zatwierdzający dystrybutora ubezpieczeń, lub dwukrotności kwoty uzyskanych korzyści lub uniknięty strat w wyniku naruszenia, jeżeli możliwe jest ich ustalenie,
- nałożenie na dystrybutora ubezpieczeń będącego osobą fizyczną kary pieniężnej w wysokości nieprzekraczającej: 3 055 850 złotych lub dwukrotności kwoty uzyskanych korzyści lub uniknięty strat w wyniku naruszenia, jeżeli możliwe jest ich ustalenie,
- cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności brokerskiej podmiotowi wykonującemu tę działalność, dokonującemu naruszenia przepisów prawa, lub wykreślić z rejestru agentów agenta ubezpieczeniowego lub agenta oferującego ubezpieczenia uzupełniające dokonujących naruszenia przepisów prawa.

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

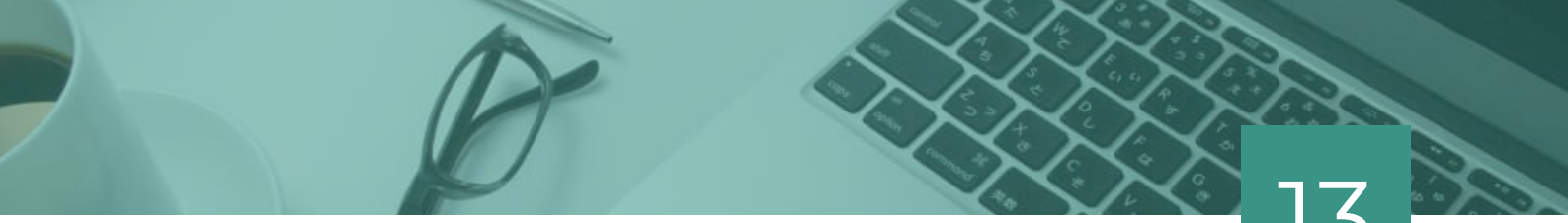
Z naszych doświadczeń wynika, że KNF przy określaniu naruszenia obowiązków lub wymogów, które nie są zagrożone karą finansową często łączy kwalifikację prawną danego naruszenia wraz z art. 7 ust. 1 udu. Przykładowo, KNF wskazując na naruszenie obowiązku szkoleniowego kwalifikuje, że doszło do naruszenia art. 12 ust. 1 udu w związku z art. 7 ust. 1 udu. Takie postępowanie powoduje, że przy wymierzaniu sankcji KNF może nałożyć na podmiot kontrolowany karę finansową również w sytuacji, gdy dane naruszenie nie jest nią zagrożone wprost w przepisach udu.

KNF wydając decyzję w przedmiocie nałożenia na podmiot kontrolowany kary pieniężnej lub sankcji administracyjnej, przy wyborze jego rodzaju i/lub wysokości bierze pod uwagę istotne okoliczności, w tym:

- wagę naruszenia i czas jego trwania,
- stopień odpowiedzialności dystrybutora ubezpieczeń lub dystrybutora reasekuracji,
- sytuację finansową dystrybutora ubezpieczeń lub dystrybutora reasekuracji,
- wielkość uzyskanych korzyści lub wysokość uniknięty strat - w przypadku gdy możliwe jest ich ustalenie
- wysokość strat poniesionych przez klientów i inne osoby w związku z naruszeniem - w przypadku gdy możliwe jest ich ustalenie,
- gotowość dystrybutora ubezpieczeń lub dystrybutora reasekuracji do współpracy z organem nadzoru,
- środki zastosowane przez dystrybutora ubezpieczeń lub dystrybutora reasekuracji w celu zapobieżenia ponownemu naruszeniu przepisów prawa,
- wcześniejsze naruszenia dokonane przez danego dystrybutora ubezpieczeń lub dystrybutora reasekuracji

NASZE DOŚWIADCZENIA Z TYM ZWIĄZANE

Z praktyki wynika ponadto, że aktywność i wola współpracy podmiotu kontrolowanego z KNF mogą mieć również wpływ przy podejmowaniu przez organ nadzoru decyzji o wymiarze ewentualnych sankcji.

13

Ryzyko wizerunkowe

Wskazujemy, że KNF w przypadku wydania ostatecznej decyzji o nałożeniu środków administracyjnych podaje do publicznej wiadomości, poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej, informacje dotyczące ukaranego podmiotu, rodzaju zidentyfikowanych nieprawidłowości, a także określenie rodzaju zastosowanego środka, a w przypadku kary pieniężnej – także jej wysokość.

I CO DALEJ?

Wskazane powyżej zagadnienia mają na celu zwrócenie uwagi podmiotów podlegających nadzorowi KNF na gruncie udu przede wszystkim na kwestie związane z zakresem kontroli oraz jej przebiegiem. Biorąc pod uwagę dotkliwość sankcji, w naszej ocenie warto zawczasu przygotować się na tę okoliczność, w szczególności biorąc pod uwagę fakt, że KNF przeprowadza kontrole bardzo szczegółowo i coraz częściej. Zgodnie z zasadą „lepiej zapobiegać niż leczyć" zachęcamy Państwa do kontaktu z naszą Kancelarią. Z przyjemnością podzielimy się posiadaną wiedzą i doświadczeniem, jak i doradzimy przy dostosowaniu Państwa działalności do wymogów obowiązującego prawa, aby ewentualna kontrola przez KNF nie powodowała bezsennych nocy. W naszej ofercie posiadamy zarówno usługę polegającą na przeprowadzeniu całościowego audytu Państwa działalności pod kątem zgodności z regulacjami dot. dystrybucji ubezpieczeń, jak również doradztwo w zakresie opracowania odpowiednich rozwiązań i procedur w zakresie działalności dystrybucyjnej, oczekiwanych przez KNF, aż po szereg szkoleń i webinariów dla Państwa i Państwa pracowników/współpracowników.

AUTORZY

Adw. Agnieszka Wesołowska
wraz z zespołem Kancelarii
Czublun i Wspólnicy

Czublun KANCELARIA PRAWNA

RAPORT PRAWNY

To unikatowa usługa świadczona przez Kancelarię, polegająca na sporządzeniu dla Klienta **obszernego raportu prawnego na temat zmian w prawie.**

- ***„Szyty na miarę”*** *w zależności od potrzeb Klienta*
- *Sporządzany w cyklu* ***dwutygodniowym lub miesięcznym.***
- *Raport w* ***formie elektronicznej*** *– oszczędzamy czas i środowisko!*

Czublun KANCELARIA PRAWNA

BeInsured

NASTRÓJ SIĘ NA PRAWO

Chcesz być na bieżąco w temacie ubezpieczeń?

Nic prostszego z naszym podcastem!

Dołącz do nas na Spotify

Tarcza Regulacyjna

Oferuj ubezpieczenia zgodnie z prawem

www.tarczaregulacyjna.pl

Prawo IT oraz zagadnienia z zakresu praw autorskich i ochrony danych osobowych to również mocna strona Kancelarii Prawnej Czublun i Wspólnicy.

Serdecznie zapraszamy, by śledzić naszą stronę internetową i social media.

Czublun KANCELARIA PRAWNA